

Tema Læring: Portfolio som metode

Hvis man ønsker at arbejde med portfolio som metode for derved at styrke elevernes læreproces, er der en lang række forhold, der bør overvejes. Nedenfor gives der et bud herpå.

[Gå til Formålet](#)

[Gå til Litteraturangivelse](#)

[Gå til Elevmateriale](#)

[Gå til Læreroplæg](#)

[Link til materialet](#)

Formålet

Formålet med at arbejde med portfolio er:

- At det giver eleven mulighed for at lære noget om, hvordan han/hun lærer. Derfor skal portfolioen altid afspejle den metakognitive dimension.
- At det gør eleven til aktiv deltager i sin personlige læreproces og bidrager til, at elevens læreproces bliver mere selvstændig.
- At portfolioen giver et bedre grundlag for bedømmelse gennem tydeliggørelse af, hvad eleven rent faktisk kan, ved og skal forbedre.
- At portfolioen styrker elevens selvindsigt og evne til at bedømme egen præstation.

Hvad er det, vi vil opnå med temaet?

Med temaet vil vi opnå at give eleverne den støtte og opmuntring, der skal gøre, at eleverne bliver mere selvstændige, aktive og engagerede i deres egen læreproces. Derfor skal eleverne være aktive, når det gælder den personlige stillingtagen til, hvad der kan indgå i portfolioen. Ved at samle, udvælge og reflektere over et udvalg af arbejder i portfolioen bliver eleverne både mere opmærksomme på, hvad de arbejder med, og hvorfor de indsamler og vælger, som de gør. På den måde bliver de mere bevidste om, hvad de pågældende arbejder står for i deres personlige læreproces.

Derudover vil temaet kunne bidrage i bedømmelses- og evalueringssituationen, ved at portfolioen som evalueringsredskab giver muligheder for en dynamisk visuel præsentation af elevens udvikling. Med portfolioen som evalueringsredskab kan man opnå et bredere og mere fulgyldigt billede af elevens læring.

Endvidere vil eleverne skulle trænes i at forstå, at refleksion er en vigtig del af læreprocessen. Det handler eksempelvis om, at alt, hvad der gemmes i portfolioen, skal følges op af refleksion over,

hvorfor det er gemt. Det, der samles i portfolioen, skal struktureres, så eleverne kan reflektere over det. Indhøstede erfaringer er kun relevante, hvis man efterfølgende reflekterer over dem.

Hvad er det, eleverne skal opnå?

Eleven skal:

- Opnå kendskab til egen læreproces.
- Opnå selvstændighed i læreprocessen.
- Kunne opstille mål for deres læringsarbejde.
- Kunne evaluere deres læringsarbejde.
- Blive i stand til at reflektere.
- Blive i stand til at kunne tage et medansvar for tilrettelæggelse, gennemførelse og evaluering af egen læreproces.
- Kunne udvælge læringsmateriale til bedømmelse og eksamenssituationer.

Hvilke mål i faget er temaet rettet imod:

Temaet er rettet mod følgende mål:

- Eleven kan dokumentere indsigt i læreprocesser og bevidst anvende denne indsigt til at styrke egne og andres læreprocesser.
- Eleven kan udvise medansvar ved tilrettelæggelse, gennemførelse og evaluering af egne og andres læreprocesser.
- Eleven kan reflektere over og vurdere individuelle og kollektive arbejdsprocesser fra skole og praktik.

Ovenstående mål er primært hentet fra tre ugers vejledende uddannelsestid, men portfolio kan sagtens anvendes både ved en og to ugers vejledende uddannelsestid.

Læreroplæg:

Her er det vigtigt, at læreren:

- Giver en introduktion i, hvorfor eleverne skal arbejde med portfolio. Hvor kan det styrke og hjælpe dem, f.eks. komme med eksempler på andre elever. Få gamle elever til at fortælle om, hvad de har gjort.
- Viser eksempler på forskellige typer af portfolio, ikke kun den skriftlige, men også får vist eleverne, at billedproduktion, cd, video, optagelse på bånd, tegninger og produkter er dokumentation.
- Arbejder med kendskab til mål og målpinde. Arbejder med, at eleverne lærer at beskrive deres egne mål. Tager udgangspunkt i Elevplan.

- Arbejder med, at eleverne evaluerer sig selv ud fra mål. Viser forskellige selvevaluerings-skemaer og viser eleverne, hvornår målet er opfyldt.
- Arbejder med kritisk refleksion, f.eks.:

Før opstart af læringsarbejdet: Hvad kan jeg i forvejen? Har jeg arbejdet med emnet før? Hvad er mit mål med læringen?

Under læringen: Hvad skal jeg huske at dokumentere? Hvad kan jeg ikke finde ud af? Hvad har jeg styr på?

Efter arbejdet: Hvad har jeg lært? Hvad var mit mål/har jeg nået målet? Hvordan har jeg arbejdet? Hvad var godt? Hvad skal jeg forbedre? Hvad skal jeg dokumentere?

- Arbejder med udvælgelsesprocedure i forhold til mål. Her skal læreren de første gange meget konkret vise eksempler på, hvilke arbejder der kan opfylde målene, altså f.eks. udarbejde tjeklister til eleverne på, hvad der skal være i det færdige resultat, før målet er nået.
- Arbejder med tilrettelæggelse af læringsforløb. Her er det meget vigtigt, at læreren går ind sammen med eleven og afstemmer målene, sammen med eleven finder ud af den måde, der skal arbejdes med emnet for at nå målet, udarbejder tidsplan. Og sætter milepæle sammen med eleven. Udarbejder en plan for vejledning og anbefaler eleven, hvornår vedkommende skal til formidling.

Der kan findes en del teoretisk stof i følgende publikationer:

Schøn, Donald A.: *Den reflekterende praktiker – hvordan professionelle tænker, når de arbejder*. Klim, 2001.

Tellerup, Susanne: *Samtale og samarbejde – en kulturel udfordring*. Undervisningsministeriet, 1999. (<http://pub.uvm.dk/1999/samtale/>)

Christensen, Albert Astrup og Susanne Gottlieb: *Jeg kan noget, ved noget og jeg er noget – erfaringer med kompetenceudvikling på erhvervsskoler*. Undervisningsministeriet, 2002. (<http://pub.uvm.dk/2002/kan/index.html>)

Andersen, Ole Dibbern og Erling Petersson, *Evaluering og læreprocesser*. Undervisningsministeriet, 1997. (<http://www.uvm.dk/gammel/lproces.pdf>)

[gå til top](#)

Litteraturangivelser og lign.

Abilgaard, Lone og Arne Mogensen: *Når det bedste er godt – om porteføljer i skolen*. Dafolo, 1999.

Abilgaard, Lone: *Porteføljer – læringsstrategi og evalueringsmetode*. Århus Kommunale Skolevæsen, 2001.

Lorentsen, Annette (red.): *Læreprocesser og IT - virtuel portfolio i undervisningen*. Forsknings- og udviklingscenter for IKT-pædagogik, 2002.

Ellmin, Roger: *Portfoliomodellen – en måde at lære og tænke på*. Gyldendal Uddannelse, 2001.

Fedderson, H.: *Portfolio – en anderledes måde at evaluere på*. Artikel i tidsskriftet CRIT 2000, nr. 3. Statens pædagogiske forsøgscenter.

Hansbøl, Mikala og Søren Langager: *Hvor svært kan det være? – Portfolio, ansvar for læring, kvalitet i arbejdet*. Forskningsrapport fra ITMF projekt 371. Danmarks Pædagogiske Universitet, 2004. (<http://www.dpu.dk/site.asp?p=5761>)

Hansen, Jens Jørgen: *"Læringsrum og brugerflader i den virtuelle portfolio"*. CVU Sønderjylland. Forskningsrapport til Haderslev Kommune, 2003.

Krogh, Ellen og Mi'janne Jull Jensen: *Portfolioevaluering – en rapport om en ny evaluerings- og arbejdsform*. Undervisningsministeriet, 2003. (<http://us.uvm.dk/gymnasie/udvikling/haefte46/omslag.htm?menuid=150515>)

Madsen, Claus: *Portfoliometoden*. Unge pædagoger, 2000. (Tidsskriftsartikel)

Madsen, Claus: *Portfoliopædagogik*. Dafolo, 2005.

Taube, Karin: *Portfoliometoden – undervisningsstrategi og evalueringsværktøj*. Kroghs Forlag, 2001.

[gå til top](#)

Materiale til eleverne

Skema til refleksion:

Hvad ved jeg om emnet, før jeg går i gang med opgaven?	
Hvad er målet med det, jeg skal i gang med?	
Hvordan vil jeg arbejde med opgaven?	
Hvornår er mine milepæle, og hvad indeholder de?	
Hvornår ønsker jeg vejledning?	
Har jeg behov for vejledning?	
Skal jeg arbejde praktisk?	
Under arbejdet:	
Når jeg mine mål? Eller skal de ændres?	
Har jeg behov for yderligere vejledning eller formidling?	
Efter arbejdet:	
Nåede jeg målet?	
Hvad har jeg lært?	
Hvad skal jeg arbejde videre med?	
Yderligere kommentarer:	

Skema for udvalgte arbejder i præsentationsportfolio:

Hvornår er der arbejdet med opgaven? I hvilket tema?	
Hvorfor er netop denne opgave udvalgt?	
Hvor har jeg arbejdet videre med den?	
Hvad er mit læringsresultat?	
Hvilke mål opfylder den?	
Hvad vil jeg vise med den?	

[gå til top](#)

Materiale til læreroplæg

Tjekliste til læreren, der overvejer brugen af portfolio:

Hvordan vil du bruge portfolio?

- Hvilke metoder vil du bruge til udvælgelse af materialer til portfolio?
- Udvælge elevarbejder på bestemte tidspunkter.
- Opøve eleverne i at vælge ud.
- Indsamle materiale, der opfylder visse kriterier.
- Lade tilfældet råde.

Hvordan skal en portfolio se ud?

- To stykker pap, der er klipset sammen.
- En kasse eller boks.
- Skrapboks.
- Cd-rom.
- En indbundet bog.
- Andet.

Hvem skal evaluere portfolioen?

- Udelukkende læreren.
- Læreren i samarbejde med andre lærere.
- Eleven selv.
- De andre elever.
- Andre.

Hvordan skal materialet organiseres?

- Kronologisk.
- Af eleven fra ”skidt” til ”godt” – med begrundelse.
- Af læreren fra dårligt til udmærket – med begrundelse.
- Fra idé til færdigt resultat.
- Efter emner.
- Andet.

Hvilke faktorer skal medtages i bedømmelse?

- Antallet af arbejder.
- Omfanget af arbejder.
- Graden af selvanalyse.
- Fremskridt i forhold til tidligere præstationer.
- Opnåelse af opstillede mål (elevens, lærerens, skolens).
- Samspil mellem produktion, perception og refleksion.
- Modtagelighed over for kritik/vejledning.
- Grundighed.
- Lærerteamets samlede vurdering.
- Risikovillighed.
- Evne til at udvikle projekter.
- Brug af retningslinjer eller standardnormer.

- Andet.

[gå til top](#)

Links til materiale:

<http://us.uvm.dk/gymnasie/udvikling/haefte46/omslag.htm?menuid=150515>

<http://www.emu.dk/erhverv/mestforlaerere/publikationer/merkantile/portfolioarbejdehg2004.pdf>

<http://www.emu.dk/erhverv/doc/pub/merkantil/mappen.pdf>

[gå til top](#)